

[0654]

O. K.

Wa't it *Frysk Wurdboek I* (1984) opslacht sil dêr omdôch sykje om in lemma *o.k.* of folút *okee* 'yn oarder'. De gearstaller hat der wierskynlik in ynslûpsel yn sjoen dat mijd wurde kin. Dy opfetting is sûnder mis te ferdigenjen, mar dat skuort net út dat it yn populêr taalgebrûk langer in heap foarkomt. In lytse omfrage befêstige wat my altyd al sa bylein hie: it wurd *okee* wurdt hoden foar ien fan dy Amerikaansk-Ingelske wurden dy't nei wrâldkriich II tige opgong makke hawwe yn ús fêstelânstalen, benammen by de jongerein. Ik seach der dêrom, nij fan op dat it al brûkt wie yn in Fryske tekst fan 1938, wylst it perfoarst net optilt fan foaroarlochske bewiisplakken yn de WNT-samling te Leien.¹ Ta ús jongesttaal fan foar de wrâldkriich hearde it mei wissichheid net, mar lit my it no fine yn in gelegenheidssang skreaun fan immen dy't twa generaasjes âlder wie, nammentlik fan Jogchum Wiegers Nieuwenhuis (15-12-1867 – Grou – 4-2-1944),² t.w. *Grou yn 'e pronk! Hilde oan V.V.V. to Grou by syn 25-jierrich bistean op 29 Maeije 1938*, printe as struible. De pleatslike V.V.V. hie tige harres dien om it doarp by de fakânsjegongers mear bekend te meitsjen, sa't Nieuwenhuis yn dy sang oanjout:

V.V.V. makke 't ré.

„Grouw, Dorado voor de Watersport",³ Oké!

't Alde Grou, wier al gau

Wiid forneamd, fier hjir fan ou!

It feest heucht my, de sang net, mar de skriuwer haw ik goed kend, in man opgroeid yn in tiid dy't mear mei Frânske as mei Ingelske ynslûpsels oanhelle wie en dêr't men in wurd as *okee* alderminst fan ferwachtsje soe. Om de kronology kin Nieuwenhuis it net hân hawwe fan Ingelske of Amerikaanske soldaten of fan de lêste rigel – *Oklahoma O.K.!* - út de titelsang fan Richard Rodgers en Oscar Hammerstein II har musical *Oklahoma* (première 31-3-1943 te New York), in foar de hân lizzende fynst om't *Ok. de* wenstige ôfkoarting is foar de namme fan de steat Oklahoma. Wol is it bekend dat al om 'e ieuwikel Ingelske plesierfarders Grou besochten, sa't û.o. it ferneamde boek⁴ fan H.F. Tomalin en syn fotograaf Arthur Marshall bewiist. Nieuwenhuis is berne en ferstoarn yn it 18de-ieuske hoekhús dat letter by de herberge Oostergoo - it pleisterplak by útstek foar sokke sylgasten - lutsen is. Mei syn niget oan frjemdfolk kin Nieuwenhuis it wurd *okee* dêr hiel skoan opdien en it tige tapaslik brûkt hawwe yn syn V.V.V.-sang. Oft ek it Vara-programma *Oké* út de jierren fan flak foar de oarloch sines der ta dien hat,⁵ betwifelje ik hast, om't dy radio-útstjoeringen mear bekend wiene om har meiwurkers (The Ramblers, Peter Pech) as ûnder har eigentlike namme.

Sa húsriem at it wurd hjoeddedei wêze mei, sa ûnwis is syn komôf. Ernest Klein achtet it yn *A comprehensive etymological dictionary of the English language* (Amsterdam etc. 1966-1967) wierskynlik dat it komt út de taal fan de Choctaw, in Yndianestam yn it S.E. fan de Feriene Steaten; dêryn betsjut *okeh* nammentlik 'it is sa'. In hiele oare ferklearring jout C.T. Onions yn *The Oxford dictionary of English etymology*: de letters *o.k.* soene wêze de 'initials of *Old Kinderhook* (near Albany), name of the birthplace of a Democratic candidate, Martin van Buren [1782-1862], used first as a slogan and passing into a term of approval, being interpreted as standing for *oll korrekt* 'all correct'. It *Nudansk ordbog* lit Van Buren syn berteplak mei rêst en rekkent allinne mei de mooglikheid fan bewust ferkeard brûken fan *o.k.* foar *a.c.* as ferkoarting fan *all correct*.

9801 BP Súdhorn
Julianalaan 26

Teake Hoekema

Noaten:

1. Neffens mûnlinge meidieling fan M. Kingma te Oegstgeest.
2. Sjoch oer him G[eert] T[uinstra], Jogchum Nieuwenhuis (1867-1944), yn: *Tinkboek /.../ Selskip foar Fryske tael en skriftekennisse 1844-1944* (Ljouwert, s.j.) s. 204-205; [M. K. Scholten), *Catalogus der Friesche taal- en letterkunde en overige Friesche geschriften* (Leeuw. 1941) .
3. In reklameboerd mei dy tekst stie foar alle treinreizgers te sjen by de Grouster spoarbrêge.
4. *Three vagabonds in Friesland with a yacht & a camera* (London, 1907).
5. Ferl. Jack Bulterman, *The Ramblers story* (Van Holkema & Warendorf (Bussum, [1973]) s. 88.